

UGC - CARE LISTED

ISSN: 0974 - 8946

अनुसन्धान-प्रकाशन-विभागीया त्रैमासिकी शोध-पत्रिका

शोध-प्रभा

(A Refereed & Peer-Reviewed Quarterly Research Journal)

48.2 वर्षे तृतीयोऽङ्कः (जनवरी - मार्च) 2023 ई.

प्रधानसम्पादकः

प्रो. मुरलीमनोहरपाठकः

कुलपतिः

सम्पादकः

प्रो. शिवशङ्करमिश्रः

सहसम्पादकः

डॉ. ज्ञानधरपाठकः

श्रीलालबहादुरशास्त्रीराष्ट्रियसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(केन्द्रीयविश्वविद्यालयः)

नवदेहली-16

					वाणिज्य व विज्ञान महाविद्यालय, राजुरा जि. चंद्रपुर	
47	रशियायुक्रेन - संघर्ष मानवी कल्याण आणि हक्कांसाठी मोठे संकट	डॉ. योगेश एम. वडतकर	राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख सरस्वती कला महाविद्यालय, दहिहांडा			187
48	महात्मा गांधीजींचे तत्त्वज्ञान आणि वैश्विक शांतता	डॉ. उध्दव नरहरी कांबळे	सहायक प्राध्यापक तत्त्वज्ञान विभाग वसंतराव नाईक शासकीय कला व समाज विज्ञान संस्था नागपूर			192
49	रशिया-युक्रेन संघर्ष : इंधन वादाचे दृष्टिकोण	डॉ. रिता धांडेकर	सहयोगी प्राध्यापक व विभाग प्रमुख राज्यशास्त्र विभाग सेवादल महिला महाविद्यालय, नागपूर			195
50	डॉ. प्रकाश बाबा आमटे - एक औलोकिक व्यक्तिमत्व	प्रा. संजय उत्तमराव उगेमुगे	चिंतामणी महाविद्यालय पोर्णुर्णा			204
51	तानाशाही के तरफ मुडता विश्व और महात्मा गांधी का परिप्रेक्ष	संदीप तुंडरवार, राजनीतिशास्त्र विभाग प्रमुख	श्री बिंझाणी नगर महाविद्यालय नागपूर,	डॉ. भास्कर वघाळे, राजनीतिशास्त्र विभाग,	श्री बिंझाणी नगर महाविद्यालय, नागपूर	11
52	वैश्विक राजनीति में शांति के लिए गांधीवादी दृष्टिकोण की प्रासंगिकता	छोटू एन मावची (शोधछात्र)	प्रताप कॉलेज, अमलनेर, क. ब. चौ. उ. म. वि. जलगांव व	प्रो. डॉ. विजय	तुंदरे राजनीतिक विभाग प्रताप कॉलेज, अमलनेर , जलगांव	220
53	जागतिक शांततेसाठी गांधीची वैचारिक दृष्टी	डॉ. वकील टी. शेख	राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख तायवाडे महाविद्यालय महादुला कोराडी, जि. नागपूर	डॉ. राहुल प्रकाश चुटे	राज्यशास्त्र विभाग न.पी.डब्ल्यू. कला व विज्ञान महाविद्यालय मुरमाडी तूप., जि. भंडारा मंडपसरू आंपसे. मिमापी 1/हउंपस. बवउ मंडपसरू तीनसवीनजम88/ हउंपस	230

रशियायुकेन संघर्ष मानवी कल्याण- आणि हक्कांसाठी मोठे संकट
MMmMmkMmmmmmmGgJHGusghxhgshxshdkgdJgdiegshshshhM

डॉ. योगेश एम.वडतकर
राज्यशास्त्र विभाग प्रमुख
सरस्वती कला महाविद्यालय, दहिहांडा

सारांश :

गेल्या वर्षी फेब्रुवारी रोजी रशियाने युकेनवर केलेले आक्रमण हे यूएन चार्टर आणि आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे 24 उल्लंघनहोतेयाने मानवी कल्याण आणि मानवी हक्कांवर हाहाकार माजवला आहे ., मुलांच्या पिढीला आघात केले आहे आणि जागतिक अन्न आणि ऊर्जा संकटांना गती दिली आहेहा संघर्ष लांबणीवर टाकण्याच्या परिणामांच्या तुलनेत हे . च्या 2022 रशियन लष्करी सैन्याने .गंभीर नुकसान फिकट होऊ शकते उत्तरार्धात निप्रो, खेरसन, किरोव्होहराड आणि कीव यांना लक्ष्य केले आणि खार्किव, ओडेसा, ल्विव्ह येथेही हल्ले नोंदवले गेलेसेक्रेटरीनुसार-अंडर ., नवीन वर्षाच्या पूर्वसंध्येला देशातील सर्व प्रशासकीय क्षेत्रांमध्ये हवाई हल्ल्याचा इशारा देण्यात आला होताखेरसन ., बाखमुत आणि सोलेदार येथे या वर्षाच्या सुरुवातीपर्यंत हल्ले सुरुच आहेत, त्यामुळे नागरिकांना धोका निर्माण झाला आहेअलिकडच्या . दिवसांतील लढाईनंतर, संयुक्त राष्ट्रांच्या मानवाधिकार उच्चायुक्त कार्यालयाने जारी केलेल्या आकडेवारीनुसार, रशियन आक्रमणानंतर 18,हून 000 अधिक बळी गेले आहेतहजारांहून 11 लोकांचा मृत्यू झाला असून 952 हजार 6 यामध्ये . मृतांचा खरा आकडा यापेक्षा जास्त असण्याची शक्यता आहे .अधिक लोक जखमी झाले आहेतरशिया युकेन संघर्षात मानवाधिकाराच्या झालेल्या उल्लंघनाचे अध्ययन करण्यात आलेले आहे . मुख्य शब्दमा :नवधिकार बालमृत्यू ,विध्वंस ,संयुक्त राष्ट्र संघटना ,मानवीजीवन ,

प्रस्तावना:

रशियाच्या सशस्त्र आक्रमणामुळे युकेनच्या लोकांवर झालेल्या गंभीर मानवी हक्कांचे आणि आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याच्या उल्लंघनाचे विहंगावलोकन या लेक:त दिलेले आहे .शत्रुत्वाचा परिणाम म्हणून असंख्य लोकांच्या जीवाला धोका होता .मोठ्या प्रमाणात विस्थापन आणि मूलभूत नागरी पायाभूत सुविधांचा नाश झाला 24 . फेब्रुवारी पासून युद्ध सुरू झाल्यापासून हजारो नागरिकांचा बळी गेल्याचा दावा 2022UN मानवाधिकार अधिकाऱ्याने केला आहे :UN मानवाधिकार कार्यालयाने सात हजारांहून अधिक नागरिकांचा मृत्यू आणि हून अधिक 11,000 जखमींची नोंद केली आहे, परंतु असा अंदाज आहे की वास्तविक संख्या यापेक्षा जास्त असू शकतेरशियन क्षेपणास्त्र . हल्ल्याचा हवालाकाही संतहानी संघटनांनी दिला आहे. ज्यात सहा मुलांसह किमान नागरिक ठ 45ार झाले आणि सुमारे .जखमी झाले 79गंभीर पायाभूत सुविधांवर रशियन हल्ल्यांमुळे किमान नागरिकांचा मृत्यू झाला आणि 103 व्याप्त -रशियन .त्यामुळे देशभरात वीज आणि पाणीटंचाईचे संकटही निर्माण झाले आहे .लोक जखमी झाले 371 डोनेस्तक आणि लुहान्स्क प्रदेशातील युकेनियन नागरिकांना, दाट नागरी लोकसंख्या असलेल्या भागात, गोळीबारामुळे नुकसान झाले. मानवाधिकार कार्यालयाने मुलांसह एक 117 तसेच .नागरिकांच्या मृत्यूची नोंद केली 498 मुलांसह 25 .जण जखमी झाले आहेत 675 हजार (rashtra, 2032) संयुक्त राष्ट्र मानवाधिकार उच्चायुक्त कार्यालयाने गेल्या वर्षी फेब्रुवारीपासून हिंसक संघर्षाशी संबंधित लैंगिक हिंसाचाराच्या छळ .हून अधिक प्रकरणांचे दस्तऐवजीकरण केले आहे 90 आणि गैरवर्तनाच्या बहुतेक प्रकरणांमध्ये, पीडित पुरुष आहेत, तर रशियाच्या नियंत्रणाखाली असलेल्या भागात मुली

आणि महिलांवर सामूहिक बलात्कारासह इतर लैंगिक गुन्ह्यांचे आरोप आहेत.' (samachar, 2023)

पायाभूत सुविधांचे नुकसान

अंडरकेले गेले जनरल यांनी नमूद केले की युक्रेनमधील गंभीर पायाभूत सुविधांना पद्धतशीरपणे लक्ष्य-सेक्रेटरी-आहे, ज्यामध्ये आरोग्य सेवा सुविधा आणि ऊर्जा प्रतिष्ठापनांचा समावेश आहे 59 सध्याच्या परिस्थितीत देशात . 4 .लाखांहून अधिक महिला आणि मुलींना स्थलांतरित व्हावे लागले आहेजानेवारीपर्यंत, आरोग्य सेवा सुविधांवर 745 पुष्टी केलेले हल्ले झाले आहेत, जे अलिकडच्या काळातील कोणत्याही हिंसक संघर्षाची सर्वात मोठी संख्या आहेया . जागतिक आरोग्य संघटनेने युद्धामुळे देशातील एक चतुर्थांश .लाख विद्यार्थ्यांना थेट फटका बसला आहे 57 लढ्यामुळे .लोकसंख्येला मानसिक आरोग्याच्या समस्या निर्माण होण्याची भीती व्यक्त केली आहे² (samachar, 2023)

जीवन वाचवण्याचे प्रयत्न

5 जानेवारीपर्यंत, मानवतावादी संस्थांनी गरजू सुमारे नऊ दशलक्ष लोकांसाठी अन्न आणि गंभीर आरोग्य सेवा सुनिश्चित केली आहे. 7.3 दशलक्ष लोकांना स्वच्छ पाणी आणि आवश्यक स्वच्छता उत्पादने प्रदान करण्यात आली आहेत आणि 3 दशलक्ष विस्थापितांना आपत्कालीन निवारा आणि आवश्यक घरगुती वस्तू प्रदान केल्या आहेत. युद्धाच्या सुरुवातीपासून 740 भागीदार संस्थांच्या माध्यमातून 14 दशलक्ष लोकांना मदत मिळाली आहे. यापैकी दहा लाख लोक त्या भागात राहत आहेत, जे सध्या युक्रेन सरकारच्या नियंत्रणाखाली नाहीत. सर्वोच्च युएन अधिकाऱ्याने जोर दिला की आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्याच्या अनुषंगाने, सर्व पक्षांनी मानवतावादी मदतीसाठी जलद आणि विना अडथळा प्रवेश प्रदान केला पाहिजे.³ (samachar, 2023)

काळा समुद्र धान्य निर्यात उपक्रम

ब्लॅक सी ग्रेन एक्सपोर्ट इनिशिएटिव्हमुळे गोष्टी बदलणे आणि जागतिक अन्नाच्या किमती खाली आणणे शक्य झाले आहे. अन्न आणि कृषी संघटनेने म्हटले आहे की त्यांच्या अन्न किंमत निर्देशांकातील घसरण कायम राहिल. अंडर-सेक्रेटरी-जनरल यांनी माहिती दिली की या उपक्रमांतर्गत आतापर्यंत 43 देशांमध्ये एक कोटी 70 लाख मेट्रिक टन खाद्यपदार्थांची वाहतूक करण्यात आली आहे. समांतरपणे, संयुक्त राष्ट्र रशियाकडून अन्न आणि खतांच्या निर्यातीतील अडथळे दूर करण्याचा प्रयत्न करत आहे, जे अन्न असुरक्षितता आणि महागाईच्या आव्हानाला तोंड देण्यासाठी आवश्यक असल्याचे म्हटले जाते.⁴ (samachar, 2023)

संघर्ष थांबण्याची शक्यता नाही

राजकीय आणि शांतता निर्माण कार्य प्रमुखांनी आपल्या शेवटच्या टिपणीत पुनरुच्चार केला की सध्या या युद्धाचे कोणतेही चिन्ह नाही. ते म्हणाले की, सध्या लष्करी तर्कावर वर्चस्व आहे आणि संवादासाठी फारशी जागा नाही. परंतु, प्रत्येक युद्धाचा शेवट असतो आणि त्याचप्रमाणे हे देखील होईल. हे युद्ध चालू राहणे जगाला परवडणारे नाही.⁵ (samachar, 2023)

युक्रेनमध्ये आतापर्यंत भयंकर विध्वंस:

गेल्या वर्षी फेब्रुवारीपासून सुरु असलेल्या रशिया-युक्रेन युद्धाकडे संपूर्ण जगाचे लक्ष लागले आहे. रशियाने युक्रेनच्या भूमीवर भयंकर विध्वंस निर्माण केला आहे. युक्रेनमध्ये युद्धामुळे किमान 18,483 नागरिकांचा मृत्यू झाला. युनायटेड नेशन्स ह्युमन राइट्स एजन्सीच्या मते, 24 फेब्रुवारी ते 22 जानेवारी या कालावधीत युक्रेनविरुद्ध रशियाच्या

युद्धात किमान 7,068 नागरिक मारले गेले आणि किमान 11,415 जखमी झाले. एजन्सीने निदर्शनास आणून दिले की वास्तविक आकडा खूप जास्त असणे अपेक्षित आहे कारण चालू असलेल्या शत्रुत्वाच्या क्षेत्रातील माहिती उशीर होत आहे आणि नागरिकांच्या मृत्यूच्या अनेक अहवालांची पुष्टी करणे आवश्यक आहे. दररोज बॉम्बस्फोट करून युक्रेन वीजविना राहिले आहे, रशियाने युक्रेनियन शहरांमधील अनेक वीज केंद्रांसह नागरी पायाभूत सुविधांना लक्ष्य केले आहे, ज्यामुळे देशात ब्लॅकआउट झाले आहे. या वाईट परिस्थितीत युक्रेनला मदत करण्यासाठी अनेक देश पुढे आले आहेत. आता स्वीडन युक्रेनला ऊर्जा पुरवठा पूर्ववत करण्यासाठी उपकरणे पुरवणार असल्याची बातमी आली आहे. स्वीडिश सरकारने सरकारी मालकीच्या गिड ऑपरेटर स्वेन्स्का क्राफ्टनाटला युक्रेनची उर्जा प्रणाली पुनर्संचयित करण्यासाठी वापरली जाऊ शकणारी सामग्री हलवण्याची परवानगी दिली, कीव इंडिपेंडंटने वृत्त दिले. युक्रेनने दावा केला आहे की आता युद्धात दुसऱ्यांदा जमाव होण्याची शक्यता बळावली आहे. युक्रेनमध्ये सातत्याने पराभव होत असताना रशियाचे अध्यक्ष व्लादिमीर पुतिन लवकरच आपल्या सैन्यात ५ लाख नवीन सैनिकांची भरती करणार आहेत. त्यामुळे रशियाकडून पुन्हा युक्रेनवर मोठा हल्ला होण्याची भीती निर्माण झाली आहे. दुसरीकडे, ज्यांना तीन किंवा त्यापेक्षा जास्त मुले आहेत त्यांनाही सैन्यात भरती करता येते कारण आता तो नियम काढून टाकण्यात आला आहे.^६ (shrivastav, 2023)

ऑर्थोडॉक्स समुदायांमध्ये वाढता तणाव:

रशियनव्याप्त प्रदेशासह संपूर्ण युक्रेनमध्ये धर्म स्वातंत्र्य आणि संघटना स्वातंत्र्यावरील निर्बंधांवर चिंता व्यक्त केली- जात आहे. युक्रेनमधील ऑर्थोडॉक्स समुदायांमधील तणाव अनेक दशकांपासून अस्तित्वात आहे, परंतु रशियन फेडरेशनच्या युक्रेनवर सशस्त्र आक्रमणानंतर परिस्थिती आणखीनच बिकट झाली आहे किमान तीन याजकांना सध्या "गुन्हेगारी आरोपांचा सामना करावा लागतो, ज्यात देशद्रोहाचा समावेश आहेयु.क्रेन विरुद्ध रशियन फेडरेशनच्या सशस्त्र " इल्झे ब्रँड्स केहरिस .नाकारणे "आक्रमण यांनी असे आव्हान केले की ,आम्ही युक्रेनच्या अधिकाऱ्यांना विनंती करतो की, अशी कोणतीही आवारात आणि प्रार्थनास्थळांची झडती आंतरराष्ट्रीय कायद्याचे पूर्ण पालन करत आहेत याची खात्री करावी .गुन्हेगारी आरोपांना न्याय्य चाचणीचा अधिकार दिला गेला पाहिजेकोणतेही गुन्हेगारी निर्बंध हे मत ., अभिव्यक्ती आणि धर्म स्वातंत्र्याच्या अधिकारांशी सुसंगत आहेतइल्झे ब्रँड्स केहरिस यांनी अलीकडेच दोन मसुदा . कायद्यांबद्दल मानवाधिकार कार्यालयाच्या चिंता देखील सामायिक केल्यायुक्रेनियन संसद ., क्रनागरी आणि राजकीय . मध्ये नमूद केल्यानुसार 18 हक्कांवरील आंतरराष्ट्रीय कराराच्या कलम, धर्म किंवा विश्वासाच्या स्वातंत्र्याच्या अधिकाराला क्षीण करू शकतआंतरराष्ट्रीय मानवाधिकार कायद्यानुसार" , एखाद्याचा धर्म किंवा विश्वास व्यक्त करण्याच्या अधिकारावर कोणतीही मर्यादा, कायद्याने निर्धारित करणे आवश्यक आहेयुनायटेड नेशन्सद्वारे तितकेच . आणि आवश्यक आहे संयुक्त राष्ट्रांच्या वरिष्ठ अधिकाऱ्याने दोन्ही परस्परविरोधी पक्षांना मत आणि अभिव्यक्ती स्वातंत्र्याचा आदर आणि खात्री करण्याचे आवाहन केले, शांततापूर्ण असंल्ली, संघटना आणि धर्म यांच्या अधिकारांचा वापर केला जाऊ शकतो.* (rashtra, 2032)

हजाराहून अधिक बेघर:

संयुक्त राष्ट्रांच्या प्रवक्त्या स्टेफनी ट्रेम्बले यांच्यानुसार हल्ल्यामुळे 1,000 हून अधिक लोक बेघर झाले आहेत. त्यांनी सांगितले की यूएन एजन्सी आणि गैर-सरकारी संस्थांनी पीडित कुटुंबांना मदत करण्यासाठी वेगाने प्रयत्न केले आहेत. युनायटेड नेशन्स चिल्ड्रन्स फंड (युनिसेफ), संयुक्त राष्ट्र निर्वासित संस्था (युएन एचसीआर) आणि इतर संस्था पीडितांना मनोसामाजिक आधार देत आहेत. याशिवाय गरजूसाठी उबदार कपडे, ब्लॅकेट, गाद्या आणि इतर जीवनावश्यक वस्तूंची व्यवस्था करण्यात येत आहे. ट्रेम्बले यांच्या म्हणण्यानुसार, बाधित कुटुंबांना शहरातील तात्पुरत्या निवासस्थानात स्थलांतरित करण्यासाठी देखील मदत केली जात आहे. जागतिक आरोग्य संघटनेने (डब्ल्यूएचओ) औषधे आणि इतर वैद्यकीय पुरवठ्यासाठी समर्थन दिले.^६ (UNO, 2023)

रेडक्रॉस कॅम्पसवर हल्ला केला:

दक्षिण युक्रेनच्या खेरसन शहरातील रेड क्रॉस सोसायटी कंपाऊंडवर गोळीबार झाला, ज्यामध्ये कोणीही जखमी झाले नाही, परंतु महत्त्वपूर्ण वस्तूंचे नुकसान झाले. संयुक्त राष्ट्रांच्या मदतीसाठी कर्मचारी उपप्रमुख जॉयस मासुया यांनी एका ट्विटमध्ये इनिप्रोमधील नागरिकांवर झालेले हल्ले आणि खेरसन येथील रेड क्रॉस केंद्रावर झालेल्या गोळीबाराचे वर्णन धक्कादायक आणि भयावह असल्याचे सांगितले. यूएनचे प्रवक्ते ट्रेम्बले यांनी निदर्शनास आणले की सर्व युद्ध करणाऱ्या पक्षांना हे समजले पाहिजे की मानवतावादी मदत कर्मचाऱ्यांची आणि मदत केंद्रांची सुरक्षा सुनिश्चित केली पाहिजे आणि त्यांच्या संरक्षणासाठी सतत प्रयत्न केले पाहिजेत. शहरात, आंतरराष्ट्रीय मानवतावादी कायद्यांतर्गत संरक्षित रुग्णालय देखील लक्ष्य केले गेले. दरम्यान, इनिप्रो विभागातील क्रिवी रिहमध्ये, स्थानिक अधिकाऱ्यांनी सांगितले की, रविवारी 50 हून अधिक घरे, तीन शाळा आणि लहान मुलांसाठीच्या दोन शाळांचे नुकसान झाले. ' (UNO, 2023)

गंभीर परिस्थिती:

युक्रेनच्या पूर्वेकडील भागात परिस्थिती गंभीर आहे. डोनेस्तक आणि लुहान्स्क प्रदेशात पुढच्या मोर्चाच्या दोन्ही बाजूंनी मोठ्या प्रमाणात नागरीक हताहत आणि जखमी झाल्याची नोंद झाली आहे. मागील महिन्याच्या आठवड्याच्या शेवटी, रशियन-नियंत्रित डोनेस्तकच्या काही भागांमध्ये, अनेक घरांचे नुकसान झाले आणि गोळीबाराच्या वेळी गोळीबारात किमान दोन आरोग्य केंद्रे आणि अनेक रुग्णवाहिका वाहनांचे नुकसान झाले. रशियाने या भागात नियुक्त केलेल्या अधिकाऱ्यांनी ही माहिती दिली आहे. युक्रेनमधील युनिसेफ कार्यालयाने एका ट्विटमध्ये सांगितले की, डोनेस्तक प्रदेशातील ज्या भागात आता प्रवेश शक्य आहे तेथे 5,000 उबदार कपड्यांचे किट वितरित केले गेले आहेत." (UNO, 2023)

युक्रेनमध्ये सुरू असलेल्या युद्धादरम्यान रशियन गुन्ह्यांचे प्रमाण वाढत आहेत:

हेगमधील आंतरराष्ट्रीय गुन्हेगारी न्यायालयाचे मुख्य अभियोक्ता करीम खान यांनी एपीला सांगितले की, युक्रेन हे गुन्हेगारीचे ठिकाण आहे. तथापि, त्या विस्तृत दस्तऐवजाने कठोर वास्तवाचा छडा लावला आहे. अधिकाऱ्यांनी प्रचंड प्रमाणातील पुरावे जमा केले आहेत - हा संघर्ष मानवी इतिहासातील सर्वात जास्त गंभीर संघर्ष आहे. युक्रेनच्या अधिकाऱ्यांना युद्धक्षेत्रात हवाई हल्ल्यांचे पुरावे गोळा करण्यात गंभीर आव्हानांचा सामना करावा लागतो. आणि बहुसंख्य कथित युद्ध गुन्हेगार पकडले गेले आहेत आणि सुरक्षितपणे रशियन सीमेच्या मागे आहेत. यशस्वी खटल्यांमध्येही आतापर्यंतच्या न्यायाच्या मर्यादा स्पष्ट आहेत. 21 वर्षीय टॅक कमांडर वदिम शिशमारिनचे प्रकरण घ्या, ज्यावर युद्ध गुन्ह्यांचा आरोप लावला जाणारा पहिला रशियन होता. त्याने मार्चमध्ये शरणागती पत्करली आणि मे महिन्यात कीव कोर्टूमध्ये 62 वर्षीय युक्रेनियन नागरिकाच्या डोक्यात गोळी झाडल्याबद्दल दोषी कबूल केले. त्या कोर्टूमध्ये न्याय आणि बदलाच्या काही संयोजनाची इच्छा स्पष्टपणे दिसून आली. "तुम्ही स्वतःला खुनी समजता का?" तो ज्या पिंजऱ्यात बंद होता त्याच्या काचेवर डोकं टेकवून एक स्त्री रशियनवर ओरडली. "शवपेटीतील माणसाचे काय?" अजून एक मोठा आवाज आला. तिसऱ्याने बचाव पक्षाच्या वकिलांकडून रशियन स्वातंत्र्यासाठी तो कसा लढू शकतो हे स्पष्ट करण्याची मागणी केली. तरुण सैनिकाला यापूर्वी जन्मठेपेची शिक्षा सुनावण्यात आली होती, जी अपीलवर कमी करून 15 वर्षे करण्यात आली होती. समीक्षकांनी सांगितले की प्रारंभिक शिक्षा अवाजवी कठोर होती, कारण त्याने गुन्ह्याची कबुली दिली आहे, असे सांगितले की तो आदेशांचे पालन करित आहे आणि पश्चात्ताप त्याने व्यक्त केला. युक्रेनियन अभियोक्ता, तथापि, शिशमारिनच्या कमांडर किंवा त्यांच्या पर्यवेक्षकांवर अद्याप आरोप लावण्यास सक्षम नाहीत.

मार्चपासून, युक्रेनने 600 हून अधिक रशियनांना नियुक्त केले आहे, त्यापैकी बरेच उच्च दर्जाचे राजकीय आणि लष्करी अधिकारी आहेत, ज्यात संरक्षण मंत्री सर्गेई शोइगु यांचा समावेश आहे. परंतु, आतापर्यंत, सर्वात

शक्तिशाली युक्रेनियनला ताब्यात घेतले गेले नाही. रशियन नेत्यांनी युद्धादरम्यान क्रूरतेचे आरोप फेटाळले आहेत. मॉस्कोचे यूपन राजदूत, व्हॅसिली नेबेन्झिया यांनी सांगितले की एपी, इतर पत्रकार आणि युद्ध गुन्ह्यांच्या तपासकत्यांनी केलेल्या अत्याचारांचे काळजीपूर्वक दस्तऐवजीकरण करूनही, बुचाच्या कीव उपनगरात कोणत्याही नागरिकांचा छळ झाला नाही किंवा मारला गेला नाही. कोणत्याही स्थानिक व्यक्तीला कोणत्याही हिंसक कारवाईचा बळी पडलेला नाही, तो म्हणाला, रस्त्यांवरील मृतदेहांचे फोटो आणि व्हिडिओ युक्रेनियन लोकांनी काढलेल्या एक खोटेपणा आहे. अशा विधानांचे युक्रेनियन आणि आंतरराष्ट्रीय अधिकारी, मानवाधिकार गट आणि पत्रकारांनी तत्काळ खंडन केले आहे, ज्यांनी फेब्रुवारीमध्ये क्रेमलिनने अप्रत्यक्ष आक्रमणाचा आदेश दिल्यापासून रशियन क्रूरतेचे काळजीपूर्वक दस्तऐवजीकरण केले आहे. संभाव्य युद्ध गुन्ह्यांच्या शेकडो कथित घटना आहेत ज्यासाठी काय घडले याची स्वतंत्रपणे पुष्टी करण्यासाठी पुरेसे सार्वजनिक पुरावे उपलब्ध नव्हते. तरीसुद्धा, परिणामी डेटाबेस तपशीलवार 10 महिन्यांच्या हल्ल्यांमुळे युद्धाच्या नियमांचे उल्लंघन झाल्याचे दिसते, ज्यात शाळांवर 93 हल्ले, 36 मुले मारली गेली आणि 200 हून अधिक नागरिकांवर शेट हल्ले, यात छळ, अपहरण आणि अपहरण यांचा समावेश आहे. नागरिकांची हत्या मृतदेहांची विटंबना रशियाच्या लक्षापैकी चर्च, सांस्कृतिक केंद्रे, रुग्णालये, अन्न सुविधा आणि इलेक्ट्रिकल पायाभूत सुविधा, डेटाबेस कॅटलॉग रशियाने निवासी क्षेत्रे आणि इमारतींवर हल्ला करण्यासाठी क्लस्टर बॉम्ब आणि इतर अंधाधुंद शस्त्रे कशी आहेत." (rishta, 2023)

समारोप: युक्रेनवर रशियाच्या ताज्या आक्रमणानंतर दहा महिन्यातील जबरदस्त पुराव्यांवरून असे दिसून येते की क्रेमलिनच्या सैन्याने रणांगणावरील नागरिकांशी वागणूक आणि आचरण नियंत्रित करणाऱ्या आंतरराष्ट्रीय कायद्यांचे उल्लंघन करून संपूर्ण युद्ध पुकारले आहे. युक्रेनमध्ये 58,000 पेक्षा जास्त संभाव्य जीवितहानी झाली आहे. रशिया युद्ध गुन्ह्यांचा तपास करत आहे - हत्या, अपहरण, अंधाधुंद बॉम्बस्फोट आणि लैंगिक अत्याचार वाढलेले आहे. असोसिएटेड प्रेस आणि फ्रंटलाइन अहवाल स्वतंत्रपणे 600 हून अधिक घटनांची पडताळणी करतात ज्यांनी युद्धाच्या कायद्यांचे उल्लंघन केले होते, सार्वजनिक डेटाबेसमध्ये नोंदवले गेले होते. त्यापैकी काही हल्ले हत्याकांड होते ज्यात डझनभर किंवा शेकडो नागरिक मारले गेले होते.

संदर्भ :

१. १,५,४,३,२, (samachar, 2023) <https://news.un.org/hi/story/1065342/01/2023>
२. ६. (shrivastav, 2023) <https://hindi.news.18com/news/world/russia-ukraine-war-un-at-least-18483civilian-casualties-in-ukraine-due-to-war-5269859html>
३. ७. (rashtra, 2023) <https://news.un.org/hi/story/1065427/01/2023>
४. ८,१०,९, (UNO, 2023) <https://news.un.org/hi/story/2023/01/1065382>
५. ११ (rishta, 2023) <https://jantaserishta.com/world/evidence-of-russian-crimes-mounts-as-war-in-ukraine-draws-on-1878943>

